

כיון שאין לך שדה שאין בה מעט סלעים, ונקעים, והם בטלים בה⁽⁸⁾.

ואם אמר לו, "כבית כור עפר", דמשמע, כמות שהוא, בין סלעים ובין עפר,

אפילו אם היו שם נקעים עמוקים יותר מעשרה טפחים, או סלעים גבוהין יותר מעשרה טפחים, הרי אלו נמדדין עמה⁽⁹⁾.

גמרא:

במשנה מבואר, אם היו בשדה נקעים הגבוהים או עמוקים יותר מעשרה טפחים, אינם בטלים לשדה.

הגמרא דנה, האם בכל מקרה אינם בטלים. או דוקא כשאינם ראויים לזריעה כלל.

תנן התם [שנינו בענין זה במסכת ערכין (כה א)]:

נאמר בתורה (ויקרא כז טז), "ואם משדה אחזתו יקדיש איש לה' והיה ערכך לפי זרעו

זרע חמר שערים בחמשים שקל כסף".

כלומר, ערך הפדיון לשדה הראויה לעשות חומר שעורים (דהיינו בית כור) הוא חמשים שקל כסף.

ומקרא זה נאמר בזמן שהיובל נוהג, והקדיש את שדהו בתחילת היובל⁽¹⁰⁾.

אבל אם הקדיש בזמן שאין היובל נוהג, פודה את השדה לפי שויה.

מבאר המשנה, כיצד מחשבים "בית כור" לענין פדיון הקדשות, "המקדיש שדהו בשעת היובל [דהיינו בשעה שהיובל נוהג], נותן לו לכל בית זרע חומר שעורים (בית כור), חמשים שקל כסף. כנ"ל.

אך היו שם נקעים עמוקים עשרה טפחים או סלעים גבוהין עשרה טפחים אין נמדדין קג-א עמה. כלומר, אינם נפדים לפי החשבון הנ"ל [חמשים שקל כסף לכל בית כור], אלא נחשבים כשדה בפני עצמה⁽¹¹⁾.

פחות מכאן נמדדין עמה, כיון שאינם

תבואה. ואם כן, גם אם לא אמר לו "עפר", חייב לתת לו מקום ראוי לזריעה.

ויש שפרשו, דלשון "עפר" לישנא בעלמא נינהו. ולא לשום צריכותא. אלא כך דרך בני אדם לומר.

8. ובגמרא יבואר, דהיינו דוקא אם הסלעים לא הכילו יותר מארבעה קבין לכור. אבל יותר משיעור זה, אפילו אין בהם עשרה אין נמדדים עמה. דכולי האי לא מחיל איניש. ובגמרא יבואר יותר בעז"ה.

9. אך אם היו יותר מארבעה קבין, כנזכר בהערה הקודמת, אין נמדדים עמה.

כיון שאמר לו "עפר", ודאי כוונתו שיהיה ראוי לחרישה וזריעה. הרשב"ם. ועיין עוד בר"ן.

10. דהיינו, לכל שנה מארבעים ותשע שנות היובל פוחת לו הגזבר מערך השדה, סלע ופונדיון. (פונדיון הוא 1:48 מסלע). ובשנה האחרונה, נותן רק סלע. רבינו גרשום.

11. הרשב"ם כתב, "ואין נפדים אלא בשויהק". ומשמע, שהנקעים קדושים, אלא שנפדים בצורה שונה. (וכ"כ רש"י בערכין כה א).

וכן הוכיחו התוספות, מהגמרא לעיל (דף עא א), "המקדיש את השדה הקדיש את כולם",